

Eugen SIMION

**Alte însemnări despre
discursul gurmand al lui
I.L. Caragiale**

Abstract

Articolul este o continuare / completare cu elemente noi a unui studiu mai amplu – introducere la volumul de Opere, I.L. Caragiale, în care autorul, Acad. Eugen Simion, se ocupă de discursul gurmand al marelui nostru scriitor. Este observat modul în care acest discurs interferează cu discursul erotic în nuvela fantastică La Hanul lui Mânjoală și sunt punctate diferențele dintre această narațiune și ceea ce se întâmplă, la acest nivel, în Momente. Autorul ilustrează apoi cu Boborul cum se leagă imaginarul culinar cu discursul politic, subliniind notele ironice ale lui Caragiale.

Schița Monopol este reprezentativă pentru asocierea dintre euforia gastronomică și retorica politică. În final, plecând de la acest text, este desfășurat, pe puncte, scenariul caragialian când este vorba de implicarea reveriei gastronomice în viața societății românești.

Cuvinte-cheie: I.L. Caragiale, literatura română, studii culturale, culinar

The article is a sequel / completion with new elements of an ampler study – introduction to The Complete Works (Opere) of I.L. Caragiale. Here, the author, Acad. Eugen Simion, focuses on the gourmand discourse of this great classic of Romanian literature. It is observed the way this discourse interferes with the erotic discourse in the fantastic short story entitled La Hanul lui Mânjoală (At

Mânjoală's Inn). The differences between this narration and what happens, at the same level, in *Momente* (Moments), the literary sketches written by the same author, is put forth by the present research article. Then, the critic illustrates how the culinary imaginary is mingled with the political discourse in *Boborul* (People) and underlines the ironic notes that are to be found in this text belonging to I.L. Caragiale. The sketch *Monopol* (Monopoly) is also representative for the association between the gastronomic euphoria and the political rhetoric. In the end, taking this text as a starting point, it is dotted Caragiale's script on gastronomical delight's implications in the life of the Romanian society.

Keywords: I.L. Caragiale, Romanian literature, cultural studies, cookery

Eugen SIMION
Convorbiri
cu Virgil Tănase

Abstract

Urmând ideea unei serii de conversații cu diferite personalități ale lumii noastre literare, Acad. Eugen Simion publică dialogul său cu Virgil Tănase, cunoscutul disident. Discuția se axează pe scrierile lui Virgil Tănase, plecând de la începuturile sale onirice, „metafora narativă” și modelele sale literare; lămurește apoi în legătură cu modul în care Virgil Tănase a traversat conflictul cu autoritățile comuniste, momentul plecării din țară, publicarea romanelor în Franța, detaliile legate de doctoratul cu Roland Barthes și relațiile scriitorului cu limba română și cu Dumnezeu.

Un dialog despre soarta literaturii în lumea contemporană, în general și, în particular, în România și în Franța.

Cuvinte-cheie: Virgil Tănase, literatura diasporei românești, dizidența românească.

Following the idea of a series of conversations with different personalities of our literary world, Acad. Eugen Simion publishes here his dialogue with the well known Romanian dissident Virgil Tănase. The discussion focuses on the writings of Virgil Tănase, starting from its oneiric beginnings, his “narrative metaphor” and his literary models; then it clarifies the way Virgil Tănase crossed his conflict with the communist authorities in Romania, how he left his natal country, the episodes of publishing his works in France, some details concerning his encounters with his PhD coordinator Roland Barthes and the writer’s relationship with the Romanian language

and with God; also a dialogue on the destiny of literature in the contemporary world, in general, and in Romania and France, in particular.

Keywords: Virgil Tănase, literature of Romanian diaspora, Romanian dissidents

Lucian CHIȘU
Agonie fără extaz

Résumé

În partea de început a acestui articol este prezentat profilul biobibliografic al lui Virgil Tănase, scriitor român stabilit în Franța, autorul romanelor *Portrait d'homme à la faux dans un paysage marin* și *Apocalipsa unui adolescent de familie bună*, ultimul apărut în limbile română și franceză. Cel de-al doilea roman, care face obiectul investigației de față, aparține, ca tehnică narativă, onirismului, cu toate elementele specifice la care recurge autorul. Este evocat caracterul experimentalist, în cadrul căruia imaginarul psihologic ia turnura unei deconcertante diversități de trăiri, cu relativ puține trimiteri la realitate, amalgam din care se desprinde, în fundal, metafora morții. Se arată că, la nivelul expresiei, Virgil Tănase este un stilist apropiat de desăvârșire, execuția formală perfectă fiind calea de acces în universul oniric, singura care poate genera, sub forma ecoului care se pierde în neant, semnificațiile ultime ale textului.

Cuvinte-cheie: onirism, vis, artefact, cromatică, stare, impresie, luciditate, simbol

Dans la première partie de cet article on présente le profil biographique de Virgil Tanase, écrivain roumain de langue française établi en France, l'auteur des romans *Portrait d'homme à la faux dans un paysage marin* et *L'Apocalypse d'un adolescent de bonne famille*, le dernier paru en roumain et en français. Le deuxième roman, qui représente l'objet de notre démarche analytique, appartient, sous l'aspect de la technique narrative, à l'onirisme, tous les éléments spécifiques de celui-ci y étant présents. On évoque le

caractère expérimentaliste à l'intérieur duquel l'imaginaire psychologique tourne vers une déconcertante diversité de choses vécues, ayant assez peu de renvois à la réalité, un mélange d'où l'on détache dans l'arrière-plan la métaphore de la mort. Il s'avère qu'au niveau de l'expression, Virgil Tanase est un styliste très proche de l'accomplissement, l'exécution formelle parfaite étant la voie d'accès vers l'univers onirique, la seule qui peut engendrer les dernières significations du texte sous la forme de l'écho qui s'envole dans le néant.

Mots-clés: l'onirisme, le rêve, l'artéfact, le chromatique, l'état, la lucidité, le symbole

Teodora DUMITRU
**Logica istoriei și
logica visului**

Résumé

Această cronică-eseu discută primul roman al lui Virgil Tănase, apărut în franceză, în 1976, operă care trimite, într-un fel aparte, la estetica oniristă promovată de românii Dumitru Țepeneag și Leonid Dimov în anii 60-70 ai secolului trecut. Delimitându-se de curente sau de genuri afine precum suprarealismul și literatura fantastică, acest roman onirist al lui Virgil Tănase propune o relectură a mitului lui Agamemnon – întoarcerea fatală a războinicului – într-o formulă scriptică apropiată de geometria simili-halucinantă a visului, văzută însă de un ochi rațional și lucid.

Cuvinte-cheie: Virgil Tănase, Dumitru Țepeneag, onirisme, logique du rêve, surréalisme, littérature fantastique

Cette chronique-essai porte sur le premier roman de Virgil Tanase, publié en français, en 1976, œuvre qui s'inscrit, d'une manière particulière, dans l'esthétique oniriste promue par les roumains Dumitru Tsepeneag et Leonid Dimov dans les années 60-70 du siècle passé. En s'écartant des courants ou des genres affins comme le surréalisme et la littérature fantastique, ce roman oniriste de Virgil Tanase propose une relecture du mythe d'Agamemnon – le retour fatal du guerrier – dans une écriture relevant la géométrie simili-hallucinante du rêve, mais vue d'un œil rationnel et lucide.

Mots-clés: Virgil Tănase, Dumitru Țepeneag, onirisme, logique du rêve, surréalisme, littérature fantastique

Andrei GRIGOR

Glosa, Mitul lui Sisif și Omul revoltat al lui Virgil Tănase

Abstract

Într-o anumite măsură, indiciul din subtitlul volumului *Leapșa pe murite* – „document polițist și literar” – așază starea prelecturii într-un orizont al curiozității alertate de episodul senzațional („uimitor” este cuvântul pe care îl folosește autorul într-un pre-text „lămuritor”) pe cale de a fi relatat. Într-un „Cuvânt lămuritor” adresat cititorului, scriitorul propune însă un alt pact de lectură, într-un spațiu marcat de reperele esențiale ale literarității, în interiorul căruia, dar în permanentă osmoză cu universul real și întâmplările lui „atât de mirabile încât par născocite”, se construiește un text românesc autentic. Într-o asemenea înțelegere, destinului personal, „în pofida ciudățeniei sale, datorată în primul rând întâmplării”, îi este refuzat nimbul eroismului, în favoarea solidarizării de sens cu destinul „majorității concetățenilor mei care n-au vrut să fie eroi, dar au încercat, cu mai mult sau mai puțin succes, să nu se nece în mocirla care s-a revărsat peste noi!”

Cuvinte-cheie: roman autentic, obiectiv personal, Virgil Tănase

From a certain point of view, the clue embedded in the subtitle of *Playing Fetch with Death!* (*Leapșa pe murite*) – “literary and detective document” – orients the pre-reading act towards the lecturer’s curiosity stirred by the sensational episode to be narrated (which has been characterized as “amazing” by the author himself in an “explaining” avant-text). In the “Explaining Foreword” dedicated to the reader, the writer offers a different type of “reading pact”

within a special background overtly marked by literarity icons in which – always mirroring the real universe and its “amazing happenings as if they have been invented” – an authentic narrative text is being created. Due to this “reading contract”, the individual quest, “despite its strangeness firstly given by hazard”, has nothing to do with heroism but with turning consonant with the collective destiny of “most of my country fellow who have never wished to be heroes, just strove – less or more successfully – not to be drown in the general morass spilling over us all.”

Keywords: authentic novel, personal quest, the Great History, Virgil Tănase

Dumitru MICU

Viața lui Cehov

Résumé

Publicarea monografiei Cehov a lui Virgil Tănase constituie pretextul reconstituirii biografiei autorului Livezii cu vișini. Într-o succintă enumerare a tuturor biografemelor vieții: copilăria traumatizată, boala, scrisul de nevoie pentru a câștiga bani, eșecurile repetate în reprezentarea scenică a pieselor sale, prietenia cu marele Tolstoi și suspectul Maxim Gorki, autorul surprinde ceea ce este specific vieții lui Cehov. Evocarea se încheie cu câteva aprecieri asupra dramatizării monografiei, tributare experienței de dramaturg al lui Virgil Tănase.

Cuvinte-cheie: biografie, Cehov, Virgil Tănase, monografie, Dumitru Micu

La parution de la monographie Tchekov de l'écrivain Virgil Tanase constitue le prétexte pour la reconstitution de la biographie de l'auteur du Verger aux griottes. Dans une brève énumération de tous les biographèmes de sa vie: l'enfance traumatisée, la maladie, l'écrire pour gagner sa vie, les échecs coup sur coup dans les représentations de ses pièces, l'amitié avec le grand Tolstoï et le louche Maxime Gorki, l'auteur de cette démarche biographique suprend ce qui est spécifique à la vie de Tchekov. Cette évocation est conclue en quelques appréciations sur le côté dramatisé de la monographie "Tchekov", tellement endettée à l'expérience d'homme de théâtre du dramaturge Virgil Tanase.

Mots-clés: biographie, Tchekov, Virgil Tanase, écrit monographique, Dumitru Micu

Paul CERNAT
**O biografie
dostoievskiană**

Résumé

Eseul de față analizează un volum ilustrativ pentru genul biografic în care Virgil Tănase s-a specializat deja: după 2008, acest scriitor franco-român a publicat la Editura Folio-Gallimard câteva biografii ale unor autori celebri, precum: Cehov, Camus sau Saint-Exupéry. Recentă sa carte despre Dostoievski (2012) este o poveste pasionantă a unei vieți neobișnuite și o istorie fascinantă a unei epoci agitate (Rusia secolului XIX). Autorul ia „urma” documentară a acestui spirit abisal (prin memorii, corespondență, jurnale etc.) și reconstruiește – într-o manieră artistic seducătoare – nu doar biografia sa concretă, ci și condițiile de existență ale operei sale iradiante.

Cuvinte-cheie: Dostoievski, biografie, literatură, psihologie, sufletul rus

Cet essai analyse un volume illustratif pour le genre biographique dans lequel Virgil Tănase est déjà un spécialiste: depuis 2008, cet écrivain franco-roumain a publié – à l'édition de collection Folio-Gallimard – quelques biographies des auteurs célèbres comme Tchekhov, Camus ou Saint-Exupéry. Son récent livre sur Dostoïevski (2012) est le récit passionnant d'une vie peu commune et l'histoire fascinante d'une époque tourmentée (la Russie de XIXe siècle). L'auteur suit le „traces” documentaires de cet esprit abyssal (mémoires, correspondance, journaux etc.) et reconstruit – d'une manière artistique séduisante – non seulement sa biographie concrète, mais aussi les conditions d'existence de son œuvre iradiante.

Most-cléfs: Dostoievski, biographie, littérature, psychologie, âme russe

Bianca BURȚA-CERNAT

Destinul unui pilot de război

Résumé

Articolul de față comentează o biografie recent apărută a scriitorului francez Antoine de Saint-Exupéry. Autorul ei, Virgil Tănase, își propune să urmărească liniile de forță ale personalității exupéryene și să-i reconstituie coerența interioară, pornind de la diferite mărturii documentare.

Discutându-i inclusiv eșecurile și paradoxurile existențiale, oprindu-se asupra unor elemente enigmatice sau controversate ale receptării, el reușește să dea un contur particular legendei care-l însoțește în posteritate pe autorul Micului Prinț, al cărui „zbor frânt” ca pilot de război are un pendant în elevația caracterului său.

Cuvinte-cheie: literatura franceză, biografie, document

Cet article porte sur une biographie d'Antoine de Saint-Exupéry récemment parue en France; l'auteur de ce livre, Virgil Tănase, suit les lignes de force de la personnalité de l'écrivain français, dont il cherche à reconstituer la cohérence intérieure, à partir des différents témoignages documentaires. Sans éluder les échecs et les paradoxes existentiels de cet écrivain, de même que certain détails énygmatisques ou controversés de la réception critique, Virgil Tănase réussit à contourner d'une manière toute particulière la légende qui accompagne l'auteur de Petit Prince en postérité, tout en suggérant que l'échec de celui-ci en tant que pilote de guerre est compensé par l'élévation du caractère de l'homme et de l'écrivain.

Most-cléfs: littérature française, biographie, document

Mihai IOVĂNEL

Camus – o biografie

Abstract

Prezentarea cărții lui Virgil Tănase despre Albert Camus oferă, mai întâi, o contextualizare a momentului aniversar în care a fost publicată, referind în al doilea rând, pe scurt, asupra meritelor și particularităților lucrării.

Cuvinte-cheie: Virgil Tănase, Albert Camus, biografie, Franța, literatura secolului al XX-lea

This presentation aims at providing in short a contextualization to Virgil Tanase's Camus biography. While Camus has never been one of France's darlings, despite being massively in print, commented and exported, the recent commemorative events were at least able to put on table a large quantity of works concerning Camus. Virgil Tanase's biography is not a highly academic contribution, but a factually rigorous biographical "novel" concerning a much loved author.

Keywords: Virgil Tănase, Albert Camus, biography, France, 20th century literature

Nicolae BÂRNA

Onirisme et témoignage chez Virgil Tănase

Résumé

Virgil Tănase, „personaj” cu totul remarcabil, personalitate de mare ținută intelectuală și neistovită capacitate creatoare, regizor de teatru de aleasă stirpe și marcată originalitate, opozant marcant al regimului totalitar de altădată – și vădind, în această postură, o neînfricare ce avea să-l transforme, fără voia lui, în „eroul” unui episod spectaculos al conflictului tănuit dintre serviciile secrete, în vremea „războiului rece”, viața fiindu-i pusă literalmente în primejdie în respectivele împrejurări –, eseist, publicist, memorialist și spirit de reflecție și analiză extrem de perspicace, care dezvoltă un discurs relevant – pe cât de adecvat, concludent și convingător, pe-atât de refractar clișeelelor convenționale și ideologiilor prefabricate – asupra realităților contemporane, este, totuși (probabil că „în primul rând”), ceea ce obișnuim să numim „un mare scriitor”. Un scriitor a cărui carieră literară s-a desfășurat, ca urmare a vicisitudinilor biografice cunoscute, în două limbi – româna și franceza – surori și totuși atât de diferite. Putem regreta, ca români, că nu ne-a fost dat ca Virgil Tănase să-și scrie toate cărțile în românește – bun, sigur, ele n-ar mai fi fost riguros aceleași, dar e de presupus că ar fi fost de aceeași forță și calitate! –, fiindcă în acel caz s-ar fi afirmat ca unul dintre autorii cei mai iluștri pe tărâmul prozei românești din anii '79 și '80, dar asemenea reverii „contrafactice” desigur că nu-și au rostul, oricum nu ne folosesc la nimic.

Important este faptul că scriitorul nu a „abandonat” literatura română, total și definitiv, și, în anii din urmă, continuă s-o

îmbogățească. Și, pe de altă parte, putem să ne bucurăm de faptul că, chiar și în calitatea lui de scriitor francez, Virgil Tănase rămâne, în parte, și „al nostru“, în așa măsură încât unele din cărțile sale „franceze“ pot fi așa-zicând gustate și „înțelese“ mai deplin de cititorii români (care pot citi în franțuzește, desigur) decât de oricare alți francofoni din lumea întreagă!

Pentru a încerca să susțin această ipoteză, (re-)public în cele ce urmează un text – elaborat în franceză, iată... – pe care am avut prilejul să-l expun în cadrul Congresului CIEF (Conseil International d'Études Francophones) ținut la Sinaia, în iunie 2006.

Cuvinte-cheie: Virgil Tănase, scriitor, literatură română, literatură franceză, confesiune, onirism estetic

Virgil Tanase, «personnage» tout à fait remarquable, une grande personnalité, de haute tenue intellectuelle et inépuisable capacité créative, metteur en scène du meilleur aloi, fécond et original, fervent opposant du régime totalitaire d'autrefois – ayant fait preuve, dans cette position, d'une intrépidité qui a abouti à le transformer, malgré lui, en «héros» d'un épisode spectaculaire du conflit entre les services secrets à l'époque de la «guerre froide», sa vie ayant été littéralement mise en danger dans ces circonstances-là – , essayiste , journaliste , mémorialiste et biographe, esprit extrêmement pénétrant et perspicace, capable de porter des jugements lucides – aboutissant à des analyses extrêmement pertinentes, exprimées par un discours concluant et convaincant, réfractaire aux «clichés» convenus et aux idéologies préfabriquées – sur la réalité contemporaine , est, cependant, aussi et surtout (probablement «en premier lieu»), ce qu'on a l'habitude d'appeler «un grand écrivain» . Un écrivain dont la carrière littéraire s'est épanouie, vue les vicissitudes biographiques qu'on connaît, connus dans deux langues – le roumain et le français – , langues sœurs, et pourtant si différentes. Nous pouvons certes regretter, nous autres, Roumains, que le sort a voulu que Virgil Tanase n'ait pas écrit tous les livres en roumain – bon, bien sûr, ils

n'auraient pas été rigoureusement les mêmes, mais sans nul doute, ils auraient eu la même force et qualité! –; parce que, dans ce cas-là, il se serait imposé comme l'un des plus illustres auteurs de la prose roumaine des années soixante-dix et quatre-vingts, mais de semblables rêveries «contrefactuelles» ne servent à rien.

L'important est que l'auteur n'a pas «abandonné» totalement et définitivement, la littérature roumaine, bien au contraire, et ces dernières années il a continué de l'enrichir. Et, d'autre part, nous pouvons nous réjouir que, même en sa qualité d'écrivain français, Virgil Tanase reste, en partie, «nôtre», dans la mesure où certains de ses livres «français» peuvent être goûtés et « compris » plus pleinement par les lecteurs roumains (qui peuvent lire le français , bien sûr) que par n'importe quels autres lecteurs francophones à travers le monde! Pour tenter de soutenir cette hypothèse, je (re-)publique le texte suivant – rédigé en français, voilà ... –, que j'ai eu l'occasion d'exposer au Congrès du CIEF (Conseil International d'Études Francophones) tenu à Sinaia, en juin 2006.

Mots-clés: Virgil Tănase, écrivain, littérature française, littérature roumaine, témoignage, onirisme esthétique

Alina CRIHANĂ
**(Post?)totalitarism,
absurd și antiutopie în Fiarele
de Virgil Tănase**

Abstract

Publicată și pusă în scenă în 2011, „comedia feroce” a lui Virgil Tănase demontează mecanismele lumii pe dos „legitimate” – în discursurile așa-zisului posttotalitarism românesc – de aderarea la noile utopii „occidentalo-europene”. „Reduse la absurd” și reprezentate pe scena „teatrului cruzimii”, structurile social-politice (și utopice) ale prezentului nu diferă de cele ale trecutului decât la nivelul retoricii narațiunilor legitimizează. Împodobită cu artificiile retorice ale antitotalitarismului de circumstanță asumat de noii deținători ai puterii („fiarele”), „renașterea” postrevoluționară întemeiată, chipurile, pe „sacrificarea” lumii vechi constituie – în alegoria satirică a lui Virgil Tănase – un construct utopic a cărui inaderență la real e denunțată cu instrumentele farsei tragice.

Cuvinte-cheie: absurd, antiutopie, distopie, satiră, alegorie

Published and staged in 2011, Virgil Tănase’s „ferocious comedy” dismantles the mechanisms of the topsy-turvy world legitimized – in the speeches of the so-called Romanian post-totalitarianism – by the adherence to the new „Western-European” utopias. „Reduced to absurdity” and staged within the “theatre of cruelty”, the social-political (and utopian) structures of the present are not different from those of the past, except in the rhetoric of the legitimizing narratives. Embellished with the rhetorical artifices of occasional

anti-totalitarianism adopted by the new representatives of power (the „beasts”), the post-revolutionary „renaissance”, supposedly, founded on the “sacrifice” of the old world is – in Virgil Tănase’s satirical allegory – a utopian construct whose lack of adherence to the real is denounced with the instruments of the tragic farce.

Keywords: absurd, anti-utopia, dystopia, satire, allegory

Alina BAKO
Virgil Tănase
și pușculița cu vise

Abstract

Proza onirică a lui Virgil Tănase construiește imagini palpabile, de o cromatică stridentă și totuși armonioasă, prin noutatea și prospețimea surprinzătoare a fluxului narativ. Punctul de plecare al analizei este constituit de două texte scrise la distanță de mai mulți ani: Evenția Mihăescu și o proză scurtă publicată în 2005 în revista „Seine et Danube”, în numărul 6 dedicat grupului oniric, intitulată La tirelire. Din fiecare text este extras modul de coagulare a nucleelor de iradiere a imaginarului oniric, care determină o surprinzătoare întoarcere spre o lume în disoluție, eliberatoare și constrângătoare în același timp.

Cuvinte-cheie: vis, imaginar, proză, spațiu, personaj.

Virgil Tanase's oneiric prose builds tangible images of a harmonious yet strident chromatic, through surprising novelty and freshness of the narrative flow. The starting point of the analysis are two texts written with several years of distance: Evenția Mihăescu and a short story, entitled La Tirelire, published in 2005 in „Seine et Danube”, edition no. 6, which was dedicated to the oneiric group. From the start, the reader is surprised by the way in which the author keeps the radiation of the dream imaginary centers, which leads to a surprising return to a world in dissolution.

Keywords: dream, imaginary, prose, space, character

Oana SOARE
**Universul epic
al lui Virgil Tănase
– file de dicționar**

Abstract

Acesta este un fragment dintr-un articol DGLR (prima ediție), dedicat scriitorului. Sunt urmărite, după ocurență, romanele scriitorului, de la Portret de bărbat cosind în peisaj marin, la Zoia, cu caracterizare a unui univers epic, controlat de tehnici autoreferențiale ale Noului Roman francez și colorat de invazia onirică.

Cuvinte-cheie: onirism, univers epic, Noul Roman.

It is an fragment from the article DGLR (First Edition), dedicated to the writer. There are tracked, in order of occurrence, the writer's novels, from "Portrait d'homme à la faux dans un paysage marin" to "Zoia", with a characterization of an epic universe, controlled by autoreferential techniques of the new French novel and coloured by the oniric invasion.

Keywords: onirism, epic universe, Nouveau Roman

Virgil TĂNASE

Cazul Breban

Abstract

Această scrisoare a lui Virgil Tănase este o reluare a unei poziții pe care Milan Kundera a avut-o, într-o situație similară, față de scriitorul însuși. De această dată, Virgil Tănase este alături de Nicolae Breban care a primit o sentință judecătorească ce „constată calitatea (acestuia) de colaborator al Securității” în 2012. Textul se deschide cu opiniile scriitorului despre disidența românească și despre moralitatea CNSAS (Consiliul Național pentru Studiul Arhivelor Securității). Scriitorul prezintă nuanțări ale diferitelor puncte de vedere aparținând altor intelectuali din țară sau din diaspora. El își susține argumentele cu relatări ale unor întâmplări care dovedesc poziția de disident a scriitorului Nicolae Breban.

Cuvinte-cheie: diaspora românească, disidența românească, literatura română.

Keywords: Romanian diaspora, Romanian dissidents, Romanian literature.